

**Huom! Tenttisuorituksen arvosteleminen edellyttää, että kaikki kolme koti-
tehtävää ovat hyväksytysti suoritettut ennen tenttiä.**

Tehtävä 1 (10p)

- (a) Määrittele seuraavat käsitteet: *malli*, *täydellinen todistusjärjestelmä* ja *rat-
keavuus*. (3 × 2p)
- (b) Mitä tarkoitetaan merkinnällä $\Sigma \models \phi$? Osoita yksityiskohtaisesti, että jos $\Sigma \models \phi$ ja $\Sigma \models \psi$, niin $\Sigma \models \phi \wedge \psi$. (4p)

Tehtävä 2 (10p) Todista semanttisilla tauluilla seuraavat väittämät:

- (a) $\models (A \rightarrow D) \vee (B \rightarrow D) \vee (C \rightarrow D) \rightarrow (A \wedge B \wedge C \rightarrow D)$.
- (b) $\models \forall x \exists y (P(x) \wedge Q(y)) \rightarrow \exists y \forall x (P(x) \wedge Q(y))$.

Semanttisten taulujen tulee sisältää kaikki välivaiheet !!!

Tehtävä 3 (10p) Johda lauseelle

$$\neg(\exists x(A(x) \vee B(x) \vee C(x)) \rightarrow \exists xA(x) \vee \exists yB(y) \vee \exists zC(z))$$

Prenex-normaaliomuoto sekä mahdollisimman yksinkertainen klausuulimuoto (eli klausuulijoukko S) ja osoita S toteutumattomaksi resoluutiolla.

Tehtävä 4 (10p) Esitetään luonnolliset luvut $0, 1, 2, \dots$ muuttujattomilla termeillä $0, s(0), s(s(0)), \dots$, jotka rakentuvat vakiosymbolista 0 ja funktiosymbolista s , joka tulkitaan funktioksi $s(x) = x + 1$ luonnollisille luvuille x .

- (a) Määrittele predikaatti $M(x, y, z) =$ “luku y kuuluu välille $x, \dots, z$ mukaanlu-
kien päätepisteet” predikaattilogiikan lausein siten, että määritelmäsi kattaa
kaikki luonnolliset luvut (yllä kuvatulla tavalla esitettynä).
- (b) Anna vastamalli, jonka perusteella määritelmästäsi ei seuraa loogisesti

$$\forall x \forall y \forall z (M(x, y, z) \rightarrow M(z, y, x)).$$

Tehtävä 5 (10p)

- (a) Johda ohjelmalle `if (x < y) then {z = y - x} else {z = x - y}` heikoin esiehto
lähtien liikkeelle *jälkiehdosta* ($z > 0$). (4p)
- (b) Tarkastellaan seuraavaa ohjelmaa Middle:

$$z = x ; v = y ; \text{while}(! (z == v)) \{z = z + 1 ; v = v - 1\}.$$

Osoita heikoimpia esiehtoja ja sopivaa invarianttia käyttäen (6p), että

$$\models_p [\text{true}] \text{Middle} [2 * v == x + y].$$